

[Udenrigsministeren]

Der er inden for NATO kommet mange advarsler i årenes løb om de mulige konsekvenser af dette forhold, men på trods af årelange bestræbelser er situationen inden for alliancen inden for dette område fortsat betænkelig.

Hertil kommer så – og det er noget, der er til at tage og føle på – at Warszawapagten i våbensystemer og i materiel har en betydelig talmæssig overlegenhed. I Europa fra Atlanten til Ural under ét har Warszawapagten overvægt i samtlige de såkaldte kampafgørende våbensystemer. Det er kampvogne, artilleri, pansrede mandskabsvogne, jord til luft-missiler og panserværnsvåben. Her er der en klar og tydelig overvægt til Warszawapagten.

I bedømmelsen af styrkeforholdet må også indgå spørgsmålet om, hvor styrkerne egentlig er anbragt. Warszawapagten har et betydeligt antal divisioner med et højt beredskab stationeret ganske tæt på Forbundsrepublikkens østgrænse. Det samlede beredskab og den fremskudte stationering kombineret med høj mobilitet og høj ildkraft bevirker, at der meget hurtigt efter en eventuel beslutning om angreb kan gennemføres en koordineret offensiv operation på den centraleuropæiske front.

Lad mig endelig kort pege på de to alliancers såkaldte geostrategiske karakter: Warszawapagten er jo én sammenhængende landmasse, medens NATO er delt af Atlanterhavet. Derfor er vi i NATO helt afhængige af, at der kan opretholdes forsyningslinjer, og at der kan komme forstærkninger til Europa over Atlanten. Denne asymmetri, som jeg har gjort rede for under den forespørgselsdebat, vi havde i december om spændingen i nordområderne, giver Warszawapagten helt klare militære fordele.

Sammenfattende kan vi slå fast, at en samlet vurdering af det konventionelle styrkeforhold falder ud til Warszawapagtens fordel. Godt nok har NATO-alliancen et forspring i kvalitet på visse områder, men det kan ikke opveje den ubestridelige Warszawapagtovervægt i våbensystemer og materiel. En særlig alvorlig trussel har vi i de fremskudte – først og fremmest sovjetiske – mobile og offensivt udstyrede divisioner.

Jeg vil gerne understrege, at det er en vurdering, som deles af alle uafhængige analyseinstitutter. Den er også reflekteret i erklæringen om konventionel våbenkontrol fra NATO-topmø-

det i Bruxelles den 2.–3. marts i år. Jeg har alligevel fundet det ulejligheden værd her at omtale forskellige af de ting, der indgår i en vurdering af det militære styrkeforhold, dels for at illustre de vanskeligheder, vi støder på, når vi skal prøve at finde sammenlignelige tal, dels for nærmere at forklare den ubalance, som i dag eksisterer mellem NATO og Warszawapagten.

Det, vi kan kalde den konventionelle asymmetri i Europa, er ikke blevet et mindre påtrængende problem for Vesteuropas militære sikkerhed, efter at INF-aftalen om fjernelse af mellemdistanceraketterne i Europa er blevet indgået, tværtimod.

De 16 NATO-lande og de 7 Warszawapagtlande har som nævnt siden 1987 ført uformelle drøftelser i Wien om indholdet af et mandat for fremtidige egentlige forhandlinger om konventionel stabilitet i Europa.

Der er mellem parterne enighed om, at det fremtidige reduktionsområde skal omfatte hele Europa fra Atlanten til Ural, altså også Sovjetunionens europæiske del. Denne geografiske udstrækning svarer til anvendelsesområdet for de såkaldte sikkerheds- og tillidsskabende foranstaltninger, som blev vedtaget af Konferencen om Sikkerheds- og Tillidsskabende Foranstaltninger og Nedrustning i Stockholm i september 1986.

De 23 lande er endvidere blevet enige om følgende definition af fremtidige forhandlingers formål: Der skal etableres en stabil og sikker balance imellem de konventionelle styrker på et lavere niveau. Der skal ske en fjernelse af uligheder, dispariteter, som er skadelige for stabilitet og sikkerhed, og der skal ske en fjernelse af evnen til at gennemføre overraskelsesangreb samt storstilede offensive aktioner. Man er videre enig om at anvende lige lofter over mandskab, våben og materiel for at opnå disse formål.

I Wiendrøftelserne har man også taget fat på spørgsmålet om, hvilke styrke kategorier der skal inddrages i fremtidige forhandlinger. Warszawapagtlandene presser på for at få en udtrykkelig bekræftelse på inddragelsen af de våbensystemer, man kalder »dualcapable«. Det vil sige, at de kan fremføre både konventionelle sprængladninger og atomsprængladninger. Det er bedømmelsen inden for NATO, at denne Warszawapagtinteresse i realiteten sigter på at få inddraget korttrækkende atomvåben